

بررسی حس مکان در بناهای تاریخی دوره قاجار؛ نمونه موردی مدرسه و آب انبار سردار محله آخوند

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۸

کد مقاله: ۸۸۰۹۳

محمد بهزادپور^۱، نرگس الفتی^{۲*}، مهدی امامعلی زاده^۳

چکیده

با توجه به این که حس مکان از کیفیت فضا و چگونگی طراحی تأثیر می پذیرد هدف این تحقیق آشنایی با این مفهوم و روشن کردن عوامل ایجادکننده آن برای طراحی بهتر است. هرچند معانی زیادی برای مکان و فضا گفته شده است اما مشخصه مکان که در این تحقیق به آن توجه می شود خاص تر بودن آن نسبت به فضا و در هم تنیدگی آن با ارزش های انسانی است و ویژگی فضا، انتزاعی و عینی بودن آن نسبت به مکان است. پژوهش حاضر از منظر هدف پژوهشی، جزئیات تحقیقات کاربردی محسوب می گردد. شیوهی انجام پژوهش توصیفی-تحلیلی می باشد که با بررسی ادبیات پژوهش تلاش شده است مؤلفه های حس مکان در بناهای اجراشده در دوره قاجار در محله آخوند قزوین بررسی گردد. تحلیل نتایج بیانگر آن است که عواملی مانند عوامل ادراکی، شناختی، عوامل اجتماعی و عوامل محیطی-کالبدی در جهت بازتاب حس مکان از عوامل بسیار تأثیرگذار می باشند که هرکدام شامل زیرمؤلفه های متعدد می باشد. از این نتایج می توان جهت شناخت و تقویت عوامل مؤثر بر ایجاد حس مکان استفاده کرد، این مؤلفه های در مدرسه و آب انبار محله آخوند قزوین که از شاهکارهای معماری دوره قاجار می باشند، موردبررسی قرار گرفت و بررسی ها نشان داد که حس و مکان و مؤلفه های آن در این دو اثر تاریخی به وضوح دیده می شود.

واژگان کلیدی: مکان، حس مکان، کیفیت فضا، معانی، عوامل کالبدی.

۱- گروه معماری؛ واحد هشتگرد؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ هشتگرد؛ ایران

۲- پژوهشگر مقطع کارشناسی ارشد معماری، گروه مهندسی دانشگاه رجا، قزوین، ایران (نویسنده مسئول)

mrs.narges.olfati@gmail.com

۳- پژوهشگر مقطع کارشناسی ارشد معماری، گروه مهندسی دانشگاه رجا، قزوین، ایران